

05 A 527

05

A

527

CUM SPIRITU
SANCTO,

VII. DISPUTATIO

συνοδολογική,

eaque

IV. Specialis & posterior de SYNODO
CONSTANTINOPOLITANA I.
Oecumenica II.

De

MACEDONIANISMO

sive πνευματομαχία, vetere ac Recenti.

In Electorali ad Albim Academiâ,

Proposita

AUTORE ac PRÆSIDE

IOHANNNE FÖRSTERO

SS. Th. D. & Prof. Ordinario.

Respondente

FRIDERICO VVAGNERO

Regio-Montano Borusso.

Ad diem V. Decembr. horis locoq; consuetis.

WITTEBERGÆ,

Ex officina Iohan. Gormanni

ANNO M. DC. XII.

MAGNIFICO DN. RECTORI.

IOANNI PAPIO Med. D. Illustrissimorum
Borussæ ducum Archiatro & primario in Academia
Regiomont. Medicinæ Professore.

VIRIS ITEM
Reverendiss. Clariss. Doctiss.

ANDREÆ POUCHENIO SS. Theol. D.
ejusdemq; facultatis in Academia Regiom. Boruss. Pro-
fessori primario, & Ecclesiæ Cneiphov. pastori meritiss.

IOHANNI BEHM SS. Theol. D. Illustrissi-
morum Borussæ ducum Concionatori aulico, & Pro-
fessori celeberrimo,

M. GEORGIO MYLIO Hebrææ linguæ
Professori, & in Ecclesia Cneiphov. Diacono solertiss.

M. IOHANNI LEUKENRHODIO,
Ecclesiæ Lôbnicensis Regiom. Boruss. pastori vigilantiss.

IACOBO SOETH aulæ Electoris, in Regio
Borufforum monte Diacono sedulo maximeque pio.

URBANO LEPNERO Seniori, V. O. Re-
giom. Boruss. Diacono fidelissimo.

*Dominis suis præceptoribus, Mæcenatibus & patronis
unicè colendis.*

Theologicam hancce *Νέοτερον*

debita observantia

grata memoria

*& maioris commendationis ergo
offert*

Respond.

05 A 527

CONTINUATIO Aphorismus I.

*N*uper a disquisitione delibavimus Synodi Constantinopolitanae. *Historica: hanc Dogmatica* ejusdem persequemur.

II.

Et haec sane classicum Fidei nostrae articulum attingunt, de SPIRITU SANCTO, quem primus omnium ausus oppugnare Macedonius, Episcopus Ecclesiae Constantinopolitanae, Paulo inde expulso, armata manu obtrusus, ad eum ut 3150. homines miserè conculcati & occisi fuerint.

Socrates lib. II. c. 12.

Sozomenus lib. 3. c. 8.

III.

Hic primus τῆς πνδματομαχίας, ἔξαρχος, ob id ipsum, primus omnium dici cepit πνδματομάχος, (a) (referente Basilio) eiusq; Assaeclae Macedoniani & πνδματμάχοι

Socrates lib. II. c. 35.

(a) in Expositione Fidei

IV.

Integra Vitae Hæresiarchæ istius descriptio habetur (b) Cent. IV. Hist. Magdeb. contexta ἐπαρθημῆσι horrendorum scelerum, quorum familiam ducit Tyrannis sive crudelitas, de qua

Socrates lib. II. c. 22. & 33.

Sozomenus lib. IV. c. 20.

(b) fol. 1377. 1378. 1379.

V.

Hoc loci de ejus doctrina, verius blasphemia, nobis ἐλεγκτικῶς differendum, quod ut magis εὐχημονως καὶ κατὰ τὰ ἔιν fiat consuetam & hic observabimus methodum, καὶ ἀντιωθῆσαι Veterum & Recentium Macedonianorum sive πνδματομάχων geminam, utramq; bipartitam.

VI.

Prior ἀντιωθῆσαι in doctrina eorundem συγκρίσει, posterior in fundamentorum ejus ἀνασκόπῃ occupabitur.

A 2

VII. Ia

VII.

In priori prioris ἀντι᾽ ἑαυτῆς ἰδέσεως parte Veterum ac Recentium πνδματαμάχων ταυτέτητα sive convenientiam: in posteriori eorundem ἐτερότητα sive differentiam depingemus.

VIII.

In priori posterioris ἀντι᾽ ἑαυτῆς ἰδέσεως parte, Veterum: in posteriori, Doctrinæ Recentium πνδματαμάχων, sive Fundamenta sive Argumenta, ἀψὸ δέϊ καὶ ἀνελέγκτη Scripturæ ἐλέγχω diruemus.

Ἀντι᾽ ἑαυτῆς Prior

ejusq;

Pars prima.

IX.

Convenientia inter veteres & Novos sive Macedonianos: sive πνδματαμάχων, æquè ut inter Arianos, partim in θεωρίᾳ: partim in πράξει conspicitur.

X.

Θεωρίαν quod spectat: IV. potissimum Convenientiæ Gradus, inter hos & illos Constitui possunt.

XI.

1. Utrique SPIRITUM SANCTUM substantiâ à PATRE diversum esse, blasphemant.

XII.

2. Utrique essentialem SPIRITUS SANCTI Divinitatem, omnibus, quod dicitur, armis oppugnant, adeoque ipsum æque DEUM esse ut PATREM, præcisè negant.

XIII.

3. Utrique eum Creaturis annumerant, perindè, ut Ariani, à quibus SPIRITUS SANCTUS, suprâ quàm dici potest blasphemè indigitabatur κτίσμα κτίσμα, scilicet FILII.

Cent. IV. Magd. burgensi f. 322.

XIV.

4. Utrique cultum adorationis SPIRITUI SANCTO negant.

XV.

Πράξι quod attinet: 1. Utrique Scripturam mirè torquere consu

consueverunt; à quo studio perquam nefando, nonnulli veterum Πνευματομάχων, dicti sunt Τροπικοί, ἀπὸ τῆς τρέπειν τὰς γραφὰς, more omnium hæreticorum, de quo (b) Petrus, itemq; Clemens Alexandrinus.

Lib. VI I. Stromat:

Hæreticorum, inquit, proprium est:

Χρηθῶν γραφῶν ἐτελείας, εἰδὲ ὡς τὸ σῶμα καὶ τὸ ὕψος τῆς
προφητείας ὑπαγορεύει: ἀλλὰ ἐκλεγομένων τὰ ἀμφιβόλως εἰρη-
μένα εἰς τὰς ἰδίας μεταγείν δοξῶν.

(c) Epist. 2. c. 3. 16.

XVI.

2. Utrique in hæresi sua pertinacissimè perseveraverunt, neque in viam veritatis se reduci patuntur.

XVII.

De Novis res ipsa loquitur: De Veteribus Πνευματομάχοις nonnulli quidem ad sanio rem mentem redierunt: Dux verò eorum Macedonius in SPIRITUM Sanctum blasphemus esse non detrahitur,
Cent. IV. Magdab. f. 1379.

XVIII.

Quod itidem ἴδιον quasi παῖς ὅσων omnium Hæresiarcharum: In quam sententiam præclarè Thaumasiander Lutherus:

Tom. III. len. German. 338.

Es ist noch nie gehört/ das der bekeret sey/ der falsche Lehre erfunden hat/ denn solche Sünde ist zu gros / weil sie Gottes Wort lestert, vnd sündiget in den Heiligen Geist / Darumb lesset sie Gott verstocken/ das es gehet nach dem Spruch Jesaie 6. Mit sehenden Augen solt jhrs nicht sehen / vnd mit hörenden Ohren solt jhrs nicht hören: denn diß Volcks Hertz ist verstocket.

Christus bekehret keinen Hohenpriester / Aber ihre Jünger worden wol bekehret/ Als Nicodemus/ Joseph/ Paulus/ vnd dergleichen. Die alten Propheten bekerten keinen falschen Propheten. Paulus kondte auch keinen falschen Apostel bekehren / etc.

XIX.

Quæ singula & universa satis superque convincunt: Recentes illos Blasphematores, qui non Ariani: sed (c) Photiniani, audire cupiunt: per æquè, ut veteres, Πνευμοτομάχης, & Macedo-

A. 3

nianos

nianos esse. quin & vel propter πνευματομαχίαν istam, Arianos merito & jure optimo salutari posse ac debere.

(c) Osterodus in libr. Germ: Unterrichtung von den fürnehmsten Hauptpuncten etc. f. 12.

II. PARS.

I. ΑΝΤΙΩΣ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΣ.

XX.

Differentia inter Πνευματομάχης triplex constitui potest 1. est Veterum ac Recentium: 2. Veterum. 3. Recentium invicem.

XXI.

1. Inter Veteres ac Recentes hæc apparet differentia; quòd illi videntur omnino statuisse SPIRITUM Sanctum esse ἑνὸς ἰσῶν; à PATRE & FILIO distinctam: Quidam etiam Angelum esse somniabant hi verò pleriq; omnes eum & ἑνὸς ἰσῶν & Angelum esse negant. XXII.

2. Veteres Macedonios invicem discrepasse, cum ex aliis, tum ex hoc memorabili loco Socratis conspicuum evadit:

Lib. I I. c. 35.

Ad istorum societatem Eustathius etiam, qui Sebastia erat eam ob causam, quam paulò antè posui extrusus, se adjunxit. Vbi verò à Macedonio denegatum erat, Spiritum Sanctum divinitatis, quæ est in Trinitate, participem esse: tum Eustathius, Ego (inquit) Spiritum Sanctum neq; Deum nominare in animum induco, neq; creaturam appellare audeo.

XXIII.

Eodem pertinet, quod Osiander ex Athanasio refert:

Inter Macedonios hereticos etiam numerandus est Potentianus quidam: qui (cum assediis suis) asseruit, Spiritum Sanctum, aut esse Patrem aut Filium, aut Filium, aut certè facturam seu creaturam. Dicti sunt quidam Macedonios Tropici: qui & ipsi Spiritus Sancti divinitatem impugnantes, sacram Scripturam mirè torquebant: & Spiritum Sanctum angelum esse, sed cæteris angelis majorem, affirmabant.

Hist. Eccl. Cent. IV. Lib. III. c. 23. m. 316.

XXIV.

3. Inter Recentes hoc est Discriminis, quòd eorum Quidam, & præsertim Valentinus Gentilis concedunt SPIRITUM SANCTUM

CTUM

CTUM esse divinam hypostasin: Id verò reliqui omnes pertinacissimè negant.

Faustus Socin. in ref. Lib. Wiecki

c. 2. f. 43.

XXV.

Verùm-enimvero, ut, ὡς ἐν τῷ πρῶτῳ, pio lectori ob oculos sistamus ea, quæ hæctenus tum de convenientia: tum differentia Veterum ac Recentium Πνευματομάχων dicta & adducta sunt: sequentia jam subteximus allegata:

I. De Veteribus Πνευματομάχοις

Socrates lib. II. c. 35.

Macedonius, tametsi Filium DEVM esse & cum aliis rebus omnibus, tum Substantia Patri similem assererat: tamen Spiritum Sanctum istis honoris quasi insignibus carere affirmavit, eumq; ministrum illis inservientem vocavit.

Sozomenus lib. IV. c. 26.

Simul ut Macedonius episcopatu Ecclesie Constantinopolitane abdicat usfuit, deinceps ab Acacio & Eudoxio opinione dissentire cepit. Si quidem Filium Deum esse, & cum aliis rebus omnibus, tum Substantia Patri similem asseruit. At Spiritum Sanctum non ejusdem cum Patre ac Filio honoris participem esse docuit, sed ministrum eum & famulum vocavit: eademq; de illo, quæ de Angelis verè dici possint, disseruit.

Idem Lib. VI. c. 22.

Dum hæc geruntur, controversia, quæ jampridem incepta fuerat, nimirum utrum Spiritus S. Patri & Filio consubstantialis censendus esset, jam magis magisque crevit: deq; ea multa disputationes plena contentionis, non minores illis, quæ ante de DEO VERBO susceptæ fuissent, institutæ. In hac re quidem & hi, qui Filium Patri dissimilem, & illi qui eum Substantia Patri similem asserabant, inter se consenserunt. Nam utriq; Spiritum S. administrum, & tertium à Patre tum ordine, tum honore, quin etiam substantiâ diversum esse affirmabant. At qui Filium Patri consubstantialem putabant, hi de Spiritu Sancto idem ipsum censebant.

II. De Novis.

Servetus.

Lib. I. de Trinit. p. 28.

IVXX

SPIRI-

SPIRITUM SANCTUM non rem aliquam separatam : sed **DEI**
agitationem quandam, seu inspirationem virtutis **DEI** designari dicimus.

Blandrata.

In Disputat. Albana Act. 6.

Non dicimus Verbum & Spiritum esse personas aut individua aut ali-
ud Sophisticum, sed esse altissimi **DEI** Patris virtutes, quibus & olim &
nunc quoque in novi mundi creatione utitur.

Sommerus.

Contra Carolinum p. 167.

Spiritum Sanctum Deum esse, & distinctam à Patre & habere **ὁμο-
ουσιον**, negamus cum universa Scriptura; esse autem illum motum tantum in
animis excitatum non dicimus, sed fatemur esse occultam vim & **ἐνεργειαν**
DEI, qua nos in vitam aeternam regenerat.

Idem p. 171.

Credimus Spiritum S. esse **DEI** Patris & Filij Spiritum: quem qui-
dem nos Deum dicere dubitamus: invocare autem atque adorare nobis religio
est, cum id nusquam mandatum sit à **DEO**.

Smalcus in Catechesi c. 1. p. 41.

Wie antwortest du nu wegen des Heiligen Geistes? Also/das
der H. Geist nirgend in H. Schrift außdrücklich Gott genant wird.
Das ihm aber an etlichen örtern die dinge / die Gott eigentlich an-
gehen / zugeschrieben werden / dessen ist nicht die Ursach / als solte er
eine Person in derselben Gottheit sein: sondern eine andere / von
welcher du an seinem orte hören wirst.

pag. 64.

Das er aber auch des **HERRN** vnd des Geistes neben Gott
gedencket / das geschicht darumb / das derselbige **HERR** ist der / durch
welchen Gott alle diese ding wircket: des H. Geistes aber gedencket
er darumb besonders / dieweil er von solchen dingen redet / die die
Gleubigen angehen / welche Gott nur durch den H. Geist / vnd durch
keine andere seine macht wircket.

ΑΥΤΩ Δὲ Γ. ΓΕΩΓ.

POSTERIOR

ejusque

I. PARS.

XXVI.

XXVI.

Fuit prior ἀντιπροσέθεσις: succedit posterior, in cuius parte priori, Veterum Πνευματομάχων sive *fundamenta*, sive *argumenta*, diruenda, & diluenda veniunt.

XXVII.

Hæc verò partim ab *Athanasio*: partim ab *Aliis* prolata & confutata deprehendimus.

XXVIII.

Athanasius, sive, ut alij censent, Doctissimus quidam Vir, *Maximus*, Sermone primo, contra diversas hæreses, Macedonia-
norum Argumenta proponit & refellit, quatuor.

XXIX.

I. Sic habet: SPIRITVS SANCTVS neq; PATER est neq; FILIVS. Ergo non est DEVS.

XXX.

Resp. Est Sophisma ἀπὸ τὸ κατὰ ἕνα μὴ ἀπλῶς. Distinguendum igitur inter nomina *essentia* & *Personarum*; quorum hæc *essentiam* non excludunt sed includunt.

XXXI.

Persona enim *distincta* quidem est, sed *substantiâ non divisa* ab *essentia*: sed ipsa est *essentia*, certa tamen proprietate *characteristica*, quasi, ex *communi* in *singulare*, & τὸδε π contracta, sicut *Scholastici* loquuntur.

XXXII.

Ideoque illa *communicabilis* est & *communis* singulis tribus *Trinitatis Sacrosanctæ* personis: Hæc verò est *incommunicabilis*, & *cujusque* personæ *propria*.

XXXIII.

II. Hoc modo proponi potest:

SPIRITVS SANCTVS non est adorandus, quia:

1. Nec PATER nec FILIVS,
2. Quia non est DEVS, siquidem id, quod extat 2. Cor. c. 3. 17. de DEOPATRE intelligendum.
3. Quia nusquam Scriptum, quod sit adorandus.
4. Quia DOMINVS DEVS adorandus & ipsi soli serviendum, Deut. c. 6, 13, Matth. c. 4. v. 10. Luc c. 4, 8
5. Quia nemo potest CHRISTVM DOMINVM appellare, nisi in SPIRITV SANCTO.

B

Ergo

II

Ergo SPIRITVS SANCTVS non est DEVS,

XXXIV.

Facilis & expedita est responsio ad singula probationis membra. De primo thematis proximè præcedentibus, sufficienter dictum & actum fuit.

XXXV.

Ad secundum respondet Autor illius Sermonis; locum Apostoli 2. Cor. c. 3. accipi posse, de SPIRITV SANCTO; id quod doceant sine intervallo sequentia: ubi SPIRITVS DOMINI: ibi libertas &c.

XXXVI.

Sed licet locus iste generalis sit, pugnans contra Anthropomorphitas, quod Deus non essentia Corporalis: sed spiritualis: attamen, alibi in Scriptura, loca extant specialia, in quibus SPIRITVS SANCTVS disertè vocatur DEVS.

Act. c. 5, 3. & seq. 1. ad Cor. 3. 16. & 17. c. 6, 19, 20. c. 12, 4, 5, 6.

XXXVII.

Ad tertium respondemus per inficiationem Adorandum enim esse SPIRITVM SANCTVM duobus maximè illustribus Scripturæ testimoniis evinci potest: Vnum est Veteris: alterum Novi Testamenti.

XXXIIX.

E Veteri Testamento huc potissimùm spectat, illud *ἑισομένων* *Isaia c. 6.*, repetitum in (e) *Apocalypsi Iohannis*, quo Angeli in Cœlis DEVM assidue adorant ac celebrant, voce magnâ canentes:

SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS DOMINVS
DEVS ZEBAOH.

(e) c. 4.

XXXIX.

Hic enim non saltem implicite, ternâ Vocis (DOMINVS) repetitione, mysterium trium personarum Divinarum & *ὁμοσιων* in unitate Essentiæ Divinæ, insinuatur; id quod, in *Disputatione mea*, de DEO UNI-TRINO, nec non in *Problematis in Symbolon Apostolicum*, copiosè & perspicue ostensum fuit.

XL.

Sed hic ipse textus *explicitè & directè* enarratur de SPIRITV SANCTO:

Act.

Cumq; inter se non essent concordēs, discedebant, ubi dixisset Paulus unum verbum, Benè Spiritus Sanctus locutus est per Esaiam Prophetam ad Patres nostros, dicens, Vade ad populum istum, & dic, Auribus audietis, & non intelligetis, & videntes videbitis, & non perspicietis. &c.

XLI.

Syllogismus isthinc texi potest hujusmodi:

Si is, qui ab Angelis adoratus & Prophetam allocutus: fuit SPIRITVS SANCTVS, sequitur: SPIRITVM SANCTVM esse adorandum.

Atqui verum prius, ex testimonio jam allegato

Ergo. & posterius.

In Novo autem Testamento, ad isthunc probationis scopum rectâ quod dicitur, lineâ collimat, institutio Baptismi, qua Apostoli, horumque in doctrina Successores jubentur, baptizare, non tantùm in nomine PATRIS, & FILII: sed SPIRITVS etiam SANCTI. Matth. 28.19.

XLII.

Et sic utique & FILIVS & SPIRITVS SANCTUS, in eodem omnipotentis Majestatis throno, PATRI adjunguntur, idque in gradu & statuque prorsus æquali.

XLIII.

Quid autem istud aliud quàm solennis adoratio & Invocatio communis singulis tribus Trinitatis Sacrosanctæ personis?

XLIV.

Quòd autem Νέον πνεύματος ἁγίου nonnulli nomen SPIRITVS S interpretantur, de Divina Virtute: id oppidò absurdum est; siquidem DEVS PATER & Divina ejus Virtus, unum τὸ αὐτὸ.

XLV.

Ejusdem corij est exceptiuncula, quam nonnulli neētunt, ex 1. Cor. cap. 10. ubi Israelitæ dicuntur, baptizati in Mosen, in nubè & in mari.

XLVI.

Confundunt enim Baptismum Novi Testamenti improprie

B

2

sic di-

sic dictum, cum illo baptismo Veteris Testamenti Typico, neglecto discrimine, quod multiplex.

XLVII.

Nam 1. ille est *verus proprius*, sic dictus: hic erat tantum *typicus & figuratus*.

XLVIII.

2. Hic peragitur *aqua & Spiritu* (f) ille significabatur *nube & mari*.

(f) *Ioh. 6. 3.*

XLIX.

3. Hujus tradita est solennis *formula*: Ego baptizo te in nomine *P A T R I S & c.*: hujus erat *nulla*.

L.

4. Hic dirigitur in *peccatorum remissionem*: ille in *doctrina Mosi* commendationem. *Id enim vult τὸ ΙΝ ΜΟΣΕΝ*, quod non *Forma*: Sed *Finis nota*.

LI.

Quartum probationis membrum itidem *εὐδύαλυτον* est. In dicto enim *Deut. c. 6. 13. Matthaei c. 4. 10. Luc. c. 4. 8* particula *SOLI* non opponitur; *FILIO & SPIRITVI SANCTO*, ejusdem cum *P A T R E* essentiae, in sinu aeternae *DEITATIS*:

LII.

Verum *Creaturis* extra *DEITATIS* sinum, illū sicut & apud (g) *Esaiam*, ubi *ἀπὸ ἀσολῆ*, inter *JEHOVAM*, & ea, quae non *JEHOVA*; inter personas *intra* sinum *DEITATIS*: & cetera omnia quae *extra illum*, inter *CREATOREM TRIVNUM*, & *Creaturas*, quae *à CREATORE TRIVNO*, & *extra ipsum*.

(g) *c. 42. 8 c. 48. 11.*

LIII.

In quinto nulla est *ἀκολογία*. Itaque ritè ac scitè respondet *Autor* *Sermonis* illius *Dialogistici*, per *ἀπαγωγὴν εἰς τὸ ἀδύνατον*, hunc in modum:

Si hoc minuit auctoritatem SPIRITVS SANCTI quod nemo nisi in ipso CHRISTVM dicere potest DOMINVM: minuet & hoc auctoritatem PATRIS, quod nemo venit ad FILIVM, nisi (i) P A T E R, eum traxerit, Sed istud est purum putum ἀσέβημα.

Ergo & illud.

(i) *Ioh. c. 6. 44.*

LV. Et

LV.

Et tantum de *secundo* Argumento: *tertium* erat tale:

SI SPIRITVS SANCTVS neq₃ DOMINVS est neq₃ DEVS: falso accen-
setur Trinitati
Sed verum prius
Ergo & posterius.

3.

LVI.

Respondet Autor per *instantiam* & *distinctionem*.

LVI.

Instantiam sumit ab Angelis, qui & ipsi accenseantur Trinitate: sed id minus commode dictum.

LVII.

Distinctionem statuit inter SPIRITUM SANCTUM & Angelos, quorum hi annumerentur PATRI & FILIO saltem *ωρον-
γορία*: ille autem τῆ *φύσεως* & *ἰσῆας*.

LIX.

Rectius negatur Assumptum. SPIRITUM enim SANCTUM & DEUM & DOMINUM appellari: tum ex aliis: tum ex illis liquet testimoniis, quæ paulò ante fuerunt adducta.

LX.

Quartum Argumentum est hujus notæ:

SPIRITVS SANCTVS non est *ὁμολογούμενος* PATRI & FILIO Ergo.

4.

LXI.

Resp. Est vana profana & insana principii petitio. Contrarium enim suo superius loco ex V. & N. T. satis dilucidè & firmiter demonstratum dedimus.

LXII.

Atque sic fuerunt *Veterum* Macedonianorum Argumenta, quæ prolata & confutata in *Sermone* illo contra Macedonianos, qui habetur in *Scriptis* Athanasii: atteximus paucula ex *Aliis*.

II. Argumenta ex aliis.

LXIII.

I. *Synodus Nicena* nihil definit de *ὁμολογία* SPIRITVS SANCTI cum aeterno PATRE. Ergo.

LXIV.

Ad quod rectè responsum, à Patribus Orthodoxis, Basilio, Nazianzeno, & Epiphanio *partim* per *ἐνστασιον* Synodi Alexandri-

B 3.

na, in

na, in qua illud clarissime constitutum: partim per ἐκδήλωσιν causa illius præteritionis, quæ ista, quod de SPIRITU SANCTO tum temporis non præcipua cum Ario controversia.

LXV.

Et imprimis ἀξιουνημόνως est Sententia Nazianzeni: Sufficit nobis illa Confessio. Quia enim dicunt, se credere in S. S. sicut in Patrem & Filium. Ergo fatentur & esse Deum, & ὁμοόσιον Patri & Filio.

Nec non hæc Basilii.

Epist. 73. ad Monach.

In Patrem & Filium & S. S. credimus. Denique in nomen Patris, Filii & Spiritus S. baptizamur. Quapropter à Conjunctione Patris & Filii Paracletum separamus?

LXVI.

2. Nihil in rebus existentibus est, quod non in distinctionem hanc cadat, ut vel sit ingenitum, vel genitum, vel Creatum: Sed Spiritus nec ad primum, nec ad secundum referri potest. Ergo ad tertium.

Basiliius in Serm. de SPIRITU SANCTO,

LXVII.

Resp. Est ὁρθολογισμὸς ὅτι τὸ ἐκπιπέδης τῆς Διαρέσεως: Omititur enim quartum, quod τὸ ἐκπρορευόμενον.

LXVII.

Plura videantur apud Patres, æternæ SPIRITUS SANCTI existentia & DEITATIS, adversus πνδματμάχης, intrepidus Assertores, quales potissimum;

Basiliius in disputationibus contra Eunomiū, & in peculiari, Libro de S. S. Didymus Alexandrinus in tractatu de SPIRITU SANCTO.

Nazianzenus in libris de Theologia, in Oratione V, in Sanctam Pentecosten & alibi

Ambrosius in Libris de SPIRITU SANCTO.

II. Pars

ἀντιθέσεως.

LXIX.

Argumenta Recentium πνδματμάχων maximam partem ejusdem sunt fecis & farinae, cujus Veterum.

LXX.

Diluuntur

Smalcus (h) ne unum quidem afferre audet argumentum

Specia-

Speciale; sed frigidas & frivolas saltem nectit *exceptiunculas*, contra *exceptiuncula*
Alia Scripturæ loca, quibus Orthodoxi uti consueverunt. Smalcii.

Matth. c. 28, 19. I. Cor. 12, 4, 5, 6. Iob. 5, 7.

(h) Cap. 1. fol. 41. & sequentibus

LXXI.

I. Dictum Matth. c. 28, 19. obscurare nititur Exemplis (i) *Personarum* (k) & *Rerum*, quæ & ipsæ Deo adjungantur: licet non ejusdem cum eo sint essentia.

(i) Exod. c. 14, 31. 1. Sam. c. 12, 18. (k) Act. c. 6, 29, 32. Eph. c. 6, 10.

LXXII.

Sed utrobique palpabilis cernitur *disparitas*. In cujus enim nomine baptizamus; ejus virtute Divina regeneramur, & ad fidem in eum unice collocandam, cultumque religiosum adoratione eidem præstandum, solenniter pacto federe, obligamur.

LXXIII.

Atqui hæc nemini præterquam soli Deo competunt, nec quicquam eorum participatur ulli Creaturæ.

LXXIV.

Ejusmodi autem nequaquam sunt ea, de quibus, in locis ab Antagonista blasphemus blasphemè allegantis: Sed *suo modo* Deus ea etiam participat Creaturis.

LXXV.

Sic obedientia & assensus ab auditoribus debetur Verbi præconibus in iis, quæ Divina autoritate, ipsis proponunt Heb. c. 13, 17. Et eò accipiendum locus Exod. c. 14, 31.

LXXVI.

Ita (l) timor debetur Magistratui, ut Administrato DEI quo sensu intelligemus locus 1. Sam. c. 12, 18. (l) Prov. 24, 22. Rom. c. 13, 7.

LXXVII.

Quod locum Act. 21, 23. attinet, ubi Apostolus Episcopos *Commendat Deo & Verbo*: id utriq; competit sed *diverso modo*: illi *principaliter*: huic *instrumentaliter*.

LXXVIII.

Exemplum, ex Epist. ad Eph. c. 6, 10. planè est ἐξ αὐγώνιον & ἀπεροσκόπων, siquidem Deus & potentia eius, propter simplicissimam essentia Divinae simplicitatem, unum τὸ αὐτό, quod cuivis Christiano notissimum.

LXXIX.

Summa. In *nullo* istorum Scripturæ locorum, ulla fit *baptismi* mentio; addè quòd in posterioribus duobus non personæ Deo adjunguntur: sed *res*, ipso adversarii testimonio. In formula autem baptismi nomina *personarum* exprimuntur.

LXXX.

Tantum de *prima* loco. Contra *secundū* 1. Cor. c. 12, 4, 5, 6. excipit Tribui quidē SPIRITU SANCTO ἐνεργήματα solius Dei propria: sed hinc tamen probari posse, quod is ejusdem essentiæ cum PATRE: sed contrarium potiùs, cum SPIRITUS SANCTUS à Deo & Domino apertè distinguatur.

LXXXI.

Resp. Orthodoxos, quos Sycophantæ isti *Trinitarios* appellant, essentialē SPIRITUS SANCTI Deitatem, non tam ex Divinis ἐνεργήμασι probare: quàm inde, quòd Apostolus eorum ἐνεργημάτων Autorem, quem Paulo ante SPIRITUM dixerat: eundem mox nominat Deum itemque DOMINUM, expresse τελεγραμμάτω JEHOVAH.

LXXXII.

Quod de distinctione garrit Gerro: mera est κυβεία ἐν πανθεγία, πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης, hominibus illis per quam familiaris. Eph. c. 4, 24.

LXXXIII.

Quod si, ex *hypothesi* Antagonistæ, propterea saltem SPIRITUS SANCTI hic fiat mentio, quia DEUS PATER, per illum operetur: an non pari ratione dici posset: Dei PATRIS hinc meminisse Apostolum, quia SPIRITUS SANCTUS, per ipsum operationes producat suas; quod cum absurdum agnoscat suæ etiam agnoscat exceptionis futilitatem insanus πνευματάρχῃ.

LXXXIV.

Tertium quod affuit ex 1. Ioh. 5, 7. huc propiè non spectat: sed ad generalem de Trinitate locum. Quò illud, καὶ ἀποδιώξω, jure suo remittimus, ex lege justitiæ, quæ unicuique suum tribuit,

F I N I S.

05 A 527

ULB Halle 3
004 209 389

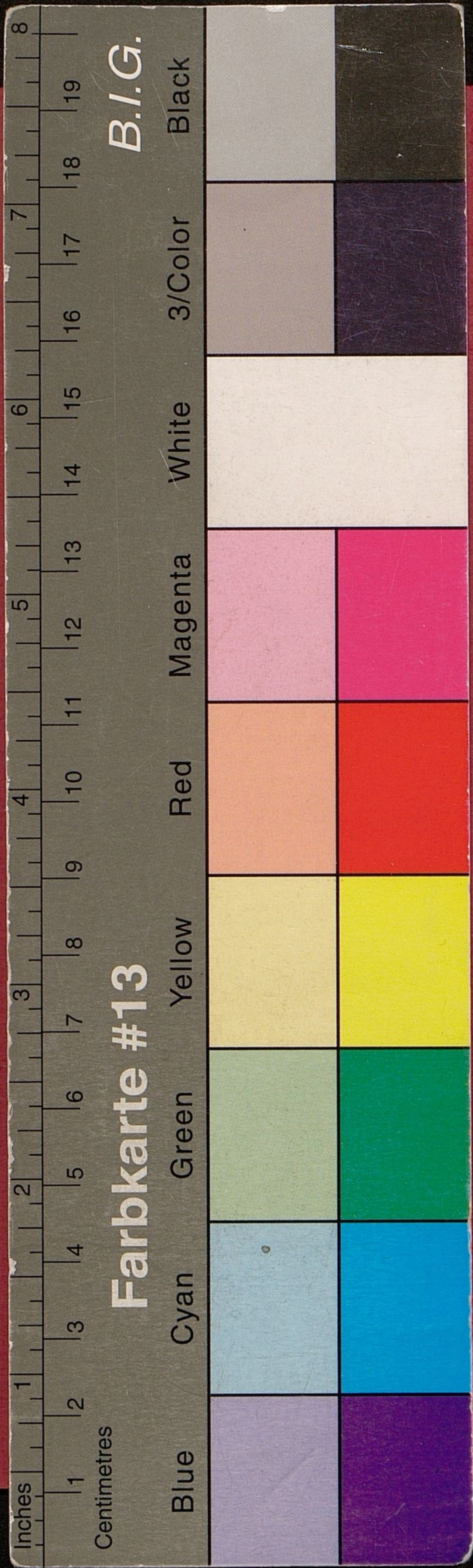
W 17

CUM SPIRITU
SANCTO,
VII. DISPUTATIO
συνοδολογική,
εαυε
IV. Specialis & posterior de SYNODO
CONSTANTINOPOLITANA I.
Oecumenica II.
De
MACEDONIANISMO
sive πνευματομαχία, vetere ac Recenti.
In Electorali ad Albim Academia,
Proposita
AUTORE ac PRÆSIDE
IOHANNES FÖRSTERO
SS. Th. D. & Prof. Ordinario.
Respondente
FRIDERICO VVAGNERO
Regio-Montano Boruffo.
Ad diem V. Decembr. horis locoq̄ consuetis.
WITTEBERGÆ,
Ex officina Iohan. Gormanni
ANNO M. DC. XII.

